# Dozorce výhybek (kód: 37-006-H)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo dopravy
**Skupina oborů:** Doprava a spoje (kód: 37)
**Týká se povolání:** Obsluha železniční dopravní cesty
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 3

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Orientace v dokumentaci a v základních informacích železniční dopravy | 3 |
| Stavění jízdní cesty pro vlak a posun | 3 |
| Obsluha železničních návěstidel | 3 |
| Obsluha železničních výhybek | 3 |
| Obsluha zabezpečovacího a sdělovacího zařízení | 3 |
| Provádění posunu v dopravním obvodu s ručně ovládanými výhybkami a výkolejkami | 3 |
| Obsluha pomocných stavědel v železničních stanicích a vlečkách | 3 |
| Koordinace činnosti výhybkářů | 3 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 19.01.2010 do: 06.07.2015

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Orientace v dokumentaci a v základních informacích železniční dopravy

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Orientovat se ve vybraných značkách a číst trasy v grafikonu | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| b) Prokázat znalost dopravních údajů v grafikonu a zapisovat je | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| c) Vyjmenovat nejdůležitější právní předpisy týkající se železniční dopravy | Slovní vysvětlení |
| d) Prokázat znalost základní terminologie železniční dopravy (námezdník, návěstidlo, výhybka, výkolejka, volný schůdný a manipulační prostor, průjezdný průřez; posun, posun mezi dopravnami, přestavná jízda apod.) | Slovní vysvětlení |

**Je třeba splnit kritérium d) a jedno z kritérií a) až c).**

### Stavění jízdní cesty pro vlak a posun

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Dodržovat technologické postupy při přípravě jízdní cesty | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| b) Organizovat činnosti během mimořádných událostí při stavění jízdní cesty | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

### Obsluha železničních návěstidel

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat funkce železničních návěstidel a návěstí | Slovní vysvětlení |
| b) Popsat obsluhu železničních návěstidel během mimořádných událostí | Slovní vysvětlení |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

### Obsluha železničních výhybek

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat funkce železničních výhybek a jejich částí | Slovní vysvětlení |
| b) Obsluhovat železniční výhybky | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| c) Popsat obsluhu železniční výhybky během mimořádných událostí | Slovní vysvětlení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Obsluha zabezpečovacího a sdělovacího zařízení

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyjmenovat jednotlivé druhy zabezpečovacích a sdělovacích zařízení | Slovní vysvětlení |
| b) Obsluhovat zabezpečovací a sdělovací zařízení | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| c) Sjednávat jízdy (rozkazy, hlášení) | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| d) Popsat obsluhu zabezpečovacího a sdělovacího zařízení během mimořádných událostí | Slovní vysvětlení |

**Je třeba splnit kritérium a) a dvě z kritérií b) až d).**

### Provádění posunu v dopravním obvodu s ručně ovládanými výhybkami a výkolejkami

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Prokázat znalost jednotlivých druhů výhybek a výkolejek | Slovní vysvětlení |
| b) Obsluhovat výhybky a výkolejky | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| c) Prokázat znalost použití klíčů od výhybek a výkolejek | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| d) Stavět posunové cesty | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Obsluha pomocných stavědel v železničních stanicích a vlečkách

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat obsluhu pomocných stavědel | Slovní vysvětlení |
| b) Převzít a předat obsluhu pomocných stavědel | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |
| c) Obsluhovat pomocná stavědla při stavění posunovacích cest | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Koordinace činnosti výhybkářů

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Prokázat znalost práce výhybkářů | Slovní vysvětlení |
| b) Odborně vést činnosti výhybkářů | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce smí používat.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a prokazatelně doložit absolvování Kabinetu bezpečnosti práce, jehož součástí jsou zejména podmínky pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, požární ochrany (PO) a poskytování první pomoci. Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=100964&kod_sm1=14). Kritéria by měla být pokud možno ověřována v navazujících činnostech s využitím daných technologických postupů zejména v oblasti obsluhy dopravní cesty.

Při ověřování kritérií formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů i k časovému hledisku zvládání operací.

### Výsledné hodnocení

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba anebo jeden autorizovaný zástupce právnické osoby. Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

### Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba anebo jeden autorizovaný zástupce právnické osoby.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí mít nejméně střední vzdělání s maturitní zkouškou a současně musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:
a)Střední vzdělání s výučním listem s praxí v délce minimálně 5 let v typové pozici výhybkář, nebo ve vyšší kvalifikaci, která zahrnuje požadavky na tento kvalifikační stupeň (např. výpravčí) v oblasti provozování železniční dopravy, z toho minimálně tři roky v období posledních pěti let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b)Střední vzdělání s maturitní zkouškou se zaměřením na provozování dráhy s praxí v délce minimálně 5 let, z toho minimálně dva roky v období posledních pěti let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c)Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na provozování dráhy s praxí v délce minimálně 5 let v oblasti provozování dráhy, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:
–Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), a přípravu zaměřenou na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
–Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zasílání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici příslušný typ sdělovacího a zabezpečovacího zařízení vlečky, železniční stanice na patřičné úrovni, prostory pro teoretickou a praktickou část zkoušky, popis technologických postupů a text předpisů související s dopravním výkonem.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně technického vybavení umožňující srovnání s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

## Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 4,5 až 6,5 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných činností rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnotící standard byl připraven Expertním týmem železničář (ETŽ), v němž byly zastoupeny:
Svaz dopravy České Republiky
Národní ústav odborného vzdělávání v Praze

Na tvorbě hodnotícího standardu se dále podílely tyto subjekty:
České dráhy, a. s., GŘ
Třinecké železárny, a. s.
UNIPETROL doprava, a. s.
VIAMONT a. s.
OKD Doprava, a. s.